

Geliş Tarihi : 18.12.2023
Kabul Tarihi : 22.12.2023

 <https://doi.org/10.20304/humanitas.1406483>

Tuğlu, Y. & Doğruer, S. (2024). (Acil) Uzaktan eğitim dönemlerinde yabancı dil eğitimi programları. *HUMANITAS - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(23), 377-395. <https://doi.org/10.20304/humanitas.1406483>

(ACİL) UZAKTAN EĞİTİM DÖNEMLERİNDE YABANCI DİL EĞİTİMİ PROGRAMLARI

Yıldırım TUĞLU¹, Sinem DOĞRUER²

ÖZ

Acil uzaktan eğitim, özellikle pandemi ve doğal afet gibi olağanüstü durumlar nedeniyle yaygınlaşmış ve eğitimde önemli değişikliklere yol açmıştır. Bu durum, öğrencilerin, öğretim materyallerinin, öğretim stratejilerinin ve programların uzaktan eğitimdeki performansını değerlendirmeyi önemli kılmaktadır. Bu çalışma, Türkiye'deki yabancı dil öğretmenliği programlarının acil uzaktan eğitim dönemlerindeki etkinliğini ve öğrenci çıktılarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Almanca ve İngilizce Öğretmenliği programlarından amaçlı örnekleme yöntemi yoluyla seçilen 20 dördüncü sınıf öğrencisi üzerinde yürütülen bu nitel araştırma, yarı yapılandırılmış görüşmeler ve odak grup görüşmeleri aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiş ve çeşitli temalar doğrultusunda çıkarımlar yapılmıştır. Araştırma, yabancı dil öğretmenliği programlarının uzaktan eğitim süreçlerindeki güçlü yönlerini ve geliştirilmesi gereken alanları belirleyerek, programların daha etkili hale getirilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının görüşlerinin detaylı bir şekilde ele alındığı bu çalışmanın, yabancı dil öğretmenliği programlarının acil uzaktan eğitim süreçlerinde daha etkili hale getirilmesi için önemli bir referans kaynağı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acil uzaktan eğitim, Öğretmen Adayları, Yabancı Dil Öğretmenliği Programı, Nitel araştırma

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, yildirintuglu@trakya.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0413-0569>

² Dr. Öğretim Üyesi, Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, sinemdogruer@trakya.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5076-2087>

Date Received : 18.12.2023

Date Accepted : 22.12.2023

 <https://doi.org/10.20304/humanitas.1406483>

Tuğlu, Y. & Doğruer, S. (2024). Foreign language education programs during (emergency) remote teaching periods. *HUMANITAS - Journal of Social Sciences*, 12(23), 377-395. <https://doi.org/10.20304/humanitas.1406483>

FOREIGN LANGUAGE EDUCATION PROGRAMS DURING (EMERGENCY) REMOTE TEACHING PERIODS

Yıldırım TUĐLU³, Sinem DOĐRUER⁴

ABSTRACT

Emergency remote teaching has become widespread, particularly due to extraordinary circumstances such as the pandemic and natural disasters, which have led to significant changes in education. This situation emphasizes the importance of evaluating the performance of students, teaching materials, teaching strategies, and programs in remote teaching. In this sense, the study aims to examine the effectiveness of foreign language teaching programs in Turkey during emergency remote teaching periods and their impact on student outcomes. This qualitative research, which was conducted on 20 fourth-year students selected through the purposive sampling method from the German and English Language Teaching Programs at Trakya University Faculty of Education, was conducted through semi-structured interviews and focus group discussions. The data obtained were analyzed using content analysis, and various themes were identified. The research aims to contribute to making language teaching programs more effective by identifying strengths and areas for improvement during remote teaching processes. In this context, it is believed that this study, in which the views of teacher candidates are discussed in detail, can be a significant reference for enhancing foreign language teaching programs in emergency remote teaching.

Keywords: Emergency Remote Teaching, Teacher candidates, Foreign language teaching programs, Qualitative research

³ Assistant Professor, Trakya University, Faculty of Education, yildirimtuglu@trakya.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0413-0569>

⁴ Assistant Professor, Trakya University, Faculty of Education, sinemdogruer@trakya.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5076-2087>

Giriş

Uzaktan eğitimin yaygınlaşması ve teknolojinin gelişimiyle birlikte, eğitim alanında önemli değişiklikler yaşanmaktadır. Yabancı dil öğretmenliği programları da bu değişikliklerden etkilenen alanlardan biridir. İlgili alanda bilimsel çalışmalara son dönemlerde eğitim etkinliğinin iyileştirilmesi adına daha fazla rastlanmaktadır (Doğan, 2020; Doğruer & Güvendir, 2023; Doğan, Nazlı & Saraç, 2022; Dolmacı & Dolmacı, 2020; Kazu, Yalçın & Yalçın, 2022; Tuğlu, 2021). Son yıllarda, Covid-19 salgını veya yaşanan büyük depremler gibi olağanüstü durumlar nedeniyle öğrencilerin uzaktan eğitime geçmek zorunda kaldığı birçok ülkede, yabancı dil öğretmenliği programları da uzaktan eğitim modellerine geçiş yapmak zorunluluğu doğmuştur. Bu anlamda gerçekleşen zorunlu geçişler ve dönüşümler, yabancı dil öğretmenliği programlarının etkinliği açısından yeni bir perspektif doğurmuştur. Şüphesiz bu perspektifte, programların uzaktan eğitim sürecindeki performansı ve programın ana unsurunu oluşturan öğrenci çıktıları dikkate alınmalıdır. Yabancı dil öğretmenliği programlarının değerlendirilmesi, programların güçlü yönlerinin belirlenmesine ve geliştirme ihtiyaçlarının tespit edilmesine yardımcı olacaktır. YÖK (2020) eğitim ve öğretimin programlarının neredeyse (24.09.2020 tarihli YÖK Genel Kurul kararı) bütününde örgün eğitim ve uzaktan eğitimin (%40'ını aşmamak kaydıyla) bir arada olduğu hibrit ve bazı istisnaları da barındıran (örn. Öğretmenlik Uygulaması gibi derslerin uzaktan verilemeyeceği) modellerini hızlıca hayata geçirmiştir. Bu karar doğal olarak yabancı dil eğitimi ve öğretimi programlarını da derinlemesine etkilemektedir. Bu konuda ilgili birimler ders içerikleri uygun derslerin hangi eğitim modelinde yürütüleceği konusunda kararlar vermektedir.

Bu hibrit modele göre artık örgün eğitim sistemlerindeki zorunlu değişim çalışmalarının hızlandırılmasını gerekmektedir. Uzaktan eğitimin avantajları olduğu gibi birtakım zorlukları da olduğu yadsınamaz. Zaten uzaktan eğitim tanımından ziyade acil uzaktan eğitim kavramının kullanılmaya ihtiyaç duyması bilinen uzaktan eğitim ile bu yeni olgu arasındaki farklılığa işaret etmektedir. (Acil) Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin dil becerilerinin nasıl geliştiği, öğretim materyallerinin ve yöntemlerinin etkisi, öğrenci-öğretmen etkileşimi gibi konuların analiz edilmesi, yabancı dil öğretmenliği programlarının kalitesinin artırılmasına yardımcı olacaktır (Tuğlu, 2021).

Alan yazın incelendiğinde, son yıllarda öğretmen adaylarının üniversitede aldıkları uzaktan eğitime yönelik birçok çalışma yapıldığı görülmektedir (Acar, & Eğilmez, 2023; Baltacı, Bütüner & Çalışkan, 2022; Gedik, 2023; Tanel & Arslan, 2022; Turan & Avcı, 2022; Seyhan, 2021; Süzük, & Akıncı, 2022; Şengül, 2021). Yabancı dil eğitimi ve öğretiminin uzaktan eğitim süreçlerindeki gelişimi ve değişimi adına yapılan çalışmalar ise, genellikle hazırlık birimlerindeki yabancı dil eğitimi, servis derslerindeki yabancı dil veya ortaöğretim düzeyindeki yabancı dil eğitimine odaklanmıştır (Akyıldız, 2020; Kapucu & Uşun, 2020; Karaman, 2021; Özçelik & Atmaca, 2022). Bazı araştırmalar, uzaktan eğitim süreçlerinin yabancı dil öğretmenliği programlarına entegrasyonu sırasında yaşanan zorlukları ve başarı faktörlerini ele almıştır (Özçelik & Atmaca, 2022).

Ancak yabancı dil öğretmenliği programlarının uzaktan eğitim süreçlerindeki etkinliği ve öğrenci çıktıları üzerine yapılan araştırmaların sayısının oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Bu anlamda, çalışma yabancı dil öğretmenliği programlarının acil uzaktan eğitim dönemlerindeki

etkinliğinin değerlendirilmesine odaklanmayı amaçlamaktadır. Araştırma, öğrenci çıktılarının incelenmesi yoluyla, yabancı dil becerilerinin geliştirilmesi ve program hedeflerine ulaşma sürecinde hangi faktörlerin etkili olduğunu belirlemeyi hedeflemektedir. Aynı zamanda, programların güçlü yönlerini ve zayıf noktalarını ortaya çıkararak programların iyileştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın sonuçlarının, yabancı dil öğretmenliği programlarının uzaktan eğitim süreçlerini daha verimli hale getirmek için temel bir referans kaynağı oluşturulacağı düşünülmektedir.

Çalışmada öğrencilerle yapılan nitel veri toplama sürecinde özellikle, *program ve ders içeriği, öğretim kalitesi, destek ve kaynaklar, yaşanan zorluklar ve genel deneyim değerlendirmeleri* gibi kritik alanları inceleyerek ilgili durumlarda ve şartlarda yabancı dil eğitimini daha etkili kılmak amacıyla bu faktörler değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler, uzaktan eğitimde öğrencilerin deneyimlerini ve öğrenme süreçlerinin anlaşılmasında katkıda bulunarak, yabancı dil öğretmenliği programlarının uzaktan eğitim dönemlerinde nasıl daha verimli hale getirilebileceği konusunda değerli perspektifler sunacaktır.

Bu alanda yapılan araştırmaların yetersizliği, programların uzaktan eğitimdeki performansının ve öğrenci çıktılarının geliştirilmesinin gerekliliğini vurgulamaktadır. Elde edilecek sonuçlar, yabancı dil öğretmenliği programlarının uzaktan eğitim süreçlerini daha etkili ve verimli hale getirmek için eğitimciler ve program yöneticileri için önemli bir yol haritası sunacağı düşünülmektedir. Bu şekilde, gelecekteki eğitim stratejileri belirlenirken, öğrencilerin yabancı dil becerilerini daha etkin bir şekilde geliştirmeye ve programların kalitesini artırmaya yönelik adımlar da atılmış olacaktır.

Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi: Almanca ve İngilizce Eğitim Programları ve (Acil) Uzaktan Eğitim

Türkiye'deki üniversitelerde yabancı dil eğitimi programları, genel çerçevede uluslararası iletişimi ve küresel dünyada etkili iletişim becerilerine sahip bireylerin yetiştirilmesini amaçlayan önemli bir role sahiptir. Bu programlar, öğrencilere başta İngilizce, Almanca ve diğer önemli dünya dillerini nasıl öğretilceğinin yanı sıra, kültürel ve sosyal farkındalık kazandırarak küresel vatandaşlar olarak yetiştirmelerini sağlar (YÖK, 2018).

Daha belirgin bir bakış açısıyla yabancı dil eğitimi programlarına yaklaşıldığında, Türkiye'deki üniversitelerde bulunan yabancı dil öğretmenliği bölümleri ve ilgili programlar, öğrencilere yabancı bir dilin öğretimini ve dil öğrenme süreçlerinin yönetimini öğretmeyi amaçlayan akademik programları içermektedir (YÖK, 2018). Bu programlar kısaca, öğrenci ve bölüm sayıları dikkate alındığında başta İngilizce ve Almanca gibi dünya dillerini öğretmek üzere tasarlanmıştır. Ülkenin artan küresel etkileşimiyle birlikte bu dillere önem ve ilgisi de giderek artmaktadır. Demirpolat’a (2015) ve birçok alan uzmanına göre yabancı dil eğitimi ve öğretimi uzun yıllardır bazı tartışmalarının konu odağı olsa da süreç içerisinde eğitim kalitesinin artırılma gayreti ve çalışmaları devam etmektedir (Alagözlü, 2017).

Yabancı dil eğitimi programları, öğrencilere dil becerilerini geliştirme, dilbilgisi ve kelime dağarcığını zenginleştirme, iletişim becerilerini güçlendirme, dil-kültür ilişkilerini anlama ve kültürel farkındalığı artırma gibi hedeflerle tasarlanmıştır (Çiğdem, Kurt & Yetiş, 2019; Deregözü, 2021). Bu programlar, dil öğretimi teknikleri, dil materyali hazırlama,

değerlendirme, teknoloji kullanımı ve öğretim planlaması gibi konularda öğrencileri mesleğe hazırlamayı amaçlar. Yabancı dil eğitimi programları, teorik bilgileri ve pratik becerileri öğrencilere sunarak Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür içeriklerini birleştirir (Tuğlu, 2023). Programlar, genellikle dil eğitimi alanında uzmanlaşmış akademisyenler ve öğretim elemanlarınca verilir ve öğrencilere saha deneyimi kazandırmak için teorik ve uygulamalı dil dersleri ile birlikte uygulama imkanları da sunar.

Son yıllarda yaşanan gelişmeler, kısmen bir kavram kargaşasını da beraberinde getirmiştir. Özellikle uzaktan eğitim ve son yaşanan (acil) uzaktan eğitim olguları sıklıkla karıştırılmaktadır. Oysaki Pandemi dönemini kapsayan uygulamaların gerçekte acil uzaktan eğitim (emergency remote education) olarak tanımlandığını bilmek daha doğru olacaktır (Barbour vd., 2020; Bozkurt 2020). (Acil) Uzaktan eğitim dönemleri kısaca, özellikle son yıllarda öğrencilerin ve eğitim kurumlarının olağanüstü durumlar nedeniyle uzaktan eğitime geçmek zorunda kaldığı dönemlerdir. Pandemi ve doğal afetler gibi etkenler, uzaktan eğitimin yaygınlaşmasına ve yabancı dil eğitimi programlarının da bu modeli benimsemesine yol açmıştır. Uzaktan eğitim dönemleri, tüm eğitim programları gibi yabancı dil eğitimi programlarına da yeni bir perspektif kazandırılması gerekliliğini ortaya çıkarmış ve programların etkinliğini, öğrenci başarısını ve dil becerilerinin gelişimini farklı açılardan değerlendirmeyi gerektirmiştir.

Bu çalışma, Türkiye'de yabancı dil eğitimi programlarının uzaktan eğitim dönemlerindeki gelişimini, değişimini ve etkinliğini inceleyerek, bu alanda yapılan araştırmalara yeni bir bakış açısı sunmayı ve programların daha etkili ve verimli hale getirilmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Ayrıca, uzaktan eğitim dönemlerinde karşılaşılan zorlukları ve başarı faktörlerini analiz ederek, yabancı dil eğitimi programlarının kalitesinin artırılmasına yönelik öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye'deki yabancı dil eğitimi programları, uzaktan eğitim dönemlerinde karşılaşılan yeni zorluklara uyum sağlama konusunda önemli bir dönemeçte bulunmaktadır. Bu dönem, programların etkinliğini ve öğrenci çıktılarını daha yakından inceleme ve değerlendirme fırsatını çıktılar açısından masaya yatırarak sunmaktadır. Uzaktan eğitimin avantajlarının etkin bir şekilde kullanılması ve programların güncellenerek geliştirilmesi, yabancı dil eğitimi alanında nitelikli ve yetkin bireylerin yetişmesine katkı sağlayacaktır. Bu anlamda, çalışmada aşağıdaki araştırma sorularının cevapları aranacaktır;

- Yabancı dil öğretmenliği programlarının acil uzaktan eğitim dönemlerinde program ve ders içeriği öğretmen adaylarının öğrenmelerine ne kadar etkisi bulunmaktadır?
- Uzaktan eğitim sürecinde yabancı dil öğretmenliği programlarındaki öğretmen-öğrenci etkileşimi nasıl değerlendirilebilir?
- Uzaktan eğitim sürecindeki yabancı dil öğretmenliği programlarının öğretim kalitesi nasıl değerlendirilebilir?

Uzaktan Eğitim Dönemlerinde Yabancı Dil Öğretmenliği Programlarında Değerlendirme ve Geribildirim

Uzaktan eğitim dönemleri, yabancı dil öğretmenliği programlarında değerlendirme yöntemlerinin ve geribildirim mekanizmalarının nasıl tasarlandığı ve uygulandığı açısından

önemli bir inceleme alanı sunmaktadır. Değerlendirme, öğrencilerin öğrenme sürecindeki ilerlemesini, başarısını ve kazanımlarını ölçmek amacıyla kullanılan bir stratejidir (Başol vd., 2013). Öğrenci performansının adil ve güvenilir bir şekilde değerlendirilmesi, uzaktan eğitim dönemlerinin özgün dinamiklerine uygun yöntemlerin geliştirilmesini gerektirir (Moore & Kearsley, 2011). Bu dönemlerde, değerlendirme yaklaşımları uzaktan eğitim ortamına uyarlanarak öğrenci performansını objektif bir şekilde değerlendirmeyi hedefler (Jiao & Lissitz, 2020).

Uzaktan eğitimde değerlendirme, geleneksel sınıf ortamından farklıdır ve çeşitli zorluklar içerebilir (Cabı, 2016; Kara, 2015). Bu bağlamda, uzaktan eğitim dönemlerindeki yabancı dil öğretmenliği programlarında kullanılan değerlendirme yöntemlerinin, öğrenci katılımını, geri bildirimler, öğrenme sürecini ve dil beceri gelişimini nasıl yansıttığı üzerine araştırmalar yapılmıştır (Kazu, Yalçın & Yalçın, 2022). Değerlendirme yöntemleri, yazılı ve sözlü sınavlar, proje ve ödevler, çeviri çalışmaları gibi çeşitli stratejileri içerebilir. Bu yöntemlerin uzaktan eğitimdeki etkinliği ve güvenilirliği üzerine yapılan çalışmalar, öğrenci başarısının doğru bir şekilde değerlendirilmesini sağlamayı amaçlar, ama acil uzaktan eğitim dönemlerinde örgün eğitimin değerlendirme yöntemlerinin aynı şekilde uygulanması bazı değişkenlerden dolayı (örn. Dil öğretmenlerinin bilgisayar okuryazarlığının yetersiz kalabilmesi) çok kolay gerçekleşmemiştir. Öğretmenler alışık oldukları yüz yüze eğitimden birdenbire alışık olmadıkları hakkında bilgi ve beceri sahibi olmadıkları uzaktan eğitim uygulamalarına geçmek zorunda kalmıştır (Adıgüzel, 2020). Aynı koşullar şüphesiz bu programlara dahil olmak zorunda kalan öğrenci ve öğretmen adayları için geçerlidir. Bu durum, sağlıklı değerlendirme süreçlerini kuşkusuz etkilemiştir. Ayrıca, daha önce bahsedilen uzaktan eğitim ile acil uzaktan eğitim süreçlerinin farklılıklarının da göz önünde bulundurulması gereken bir gerçektir. Zaten acil uzaktan eğitim, henüz yeni bir olgu olduğundan, bu alandaki değerlendirme yöntemlerine yönelik elde neredeyse bulgu yok denecek kadar azdır.

Geribildirim, öğrencilere öğrenme sürecindeki performansları hakkında bilgi sağlayan ve gelişimlerini destekleyen önemli bir araçtır. Uzaktan eğitim dönemlerinde, öğrencilere zamanında ve etkili geribildirim sağlama yöntemleri, öğrenci motivasyonunu artırmak ve hedeflere ulaşmalarına yardımcı olmak açısından büyük önem taşır (Mäkipää, Hahl & Luodonpää-Manni, 2021; Şimşek, 2022). Araştırmalar, öğrencilere verilen geribildirim açıklayıcı ve yapıcı olması gerektiğini, öğrenci hatalarını anlamalarını ve geliştirmelerini sağlamak için kullanılması gerektiğini vurgular (Genç, Engin & Yardım, 2020). Uzaktan eğitim dönemlerinde ise, öğrencilere zamanında ve etkili geribildirim sağlama yöntemleri, öğrenci motivasyonunu artırmak ve hedeflere ulaşmalarını desteklemek için de ayrıca önem taşımaktadır. Geribildirim süreçleri, öğrencilere eksiksiz ve yapıcı bir şekilde sunulmalı, öğrencilerin hatalarını anlamalarını ve geliştirmelerini sağlamalıdır (Biggs & Tang, 2011; Boud & Molloy, 2013).

Bu bağlamda, uzaktan eğitim dönemlerinde yabancı dil öğretmenliği programlarında değerlendirme ve geribildirim süreçlerinin etkinliği, öğrenci başarısını ve dil beceri gelişimini nasıl yansıttığı ve öğrenci motivasyonunu nasıl etkilediği konusunda yapılan araştırmalar önemlidir. Bu çalışmalar, uzaktan eğitimde kullanılan değerlendirme stratejilerinin geliştirilmesi ve optimize edilmesi için temel bir rehberlik sağlayabilir.

Uzaktan eğitim dönemlerinde yabancı dil öğretmenliği programlarında değerlendirme ve geribildirim süreçlerinin incelenmesi, öğrenme stratejilerinin bu yeni paradigmada nasıl etkili bir şekilde uygulanabileceğini göstermektedir. Bu tür önemli ve gerekli çalışmalar, değerlendirme yöntemlerinin uzaktan eğitim ortamındaki özel ihtiyaçlarını ve karşılaşılan zorlukları inceleyerek, öğrenci başarısı, dil beceri gelişimi ve motivasyonu üzerindeki etkilerini araştırmaktadır. Daha önce vurgulandığı gibi, bu alandaki ilgili çalışmalara duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. Bu araştırmalar, öğretim programlarını geliştirmek ve öğrencilerin en etkili şekilde öğrenmelerini sağlamak için değerlendirme ve geribildirim yaklaşımlarının nasıl optimize edilebileceği konusunda önemli ipuçları sunacaktır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Çalışmada, yabancı dil öğretmenliği programlarının uzaktan eğitim süreçlerindeki etkinliğini değerlendirmek ve öğrenci çıktılarını anlamak amacıyla nitel araştırma yöntemini kullanılmıştır. Bu yaklaşım, katılımcıların deneyimlerini, düşüncelerini ve görüşlerini derinlemesine anlamayı hedefler. Nitel araştırmanın temel amacı, karmaşık sosyal olguları daha derinlemesine inceleyerek anlamak ve bu anlayışı açıklamak ve açığa çıkarmaktır (Creswell & Poth, 2016). Nitel araştırma, katılımcıların deneyimlerini, düşüncelerini ve görüşlerini daha derinlemesine anlamayı amaçlayan bir yaklaşımdır ve bu çalışmanın amacına uygun bir şekilde yöntem olarak seçilmiştir (Berg & Lune, 2019; Yıldırım & Şimşek, 2021). Lincoln ve Guba (1985) nitel araştırmayı bir fenomeni anlamlandırmak ve bu fenomeni içsel perspektiflerden ele almak amacıyla yapılan bir araştırma olarak tanımlar. Denzin ve Lincoln (2011) ise nitel araştırmayı gerçek dünyadaki bağlamları anlamak ve yorumlamak için nitel verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması süreci olarak açıklar.

İlgili yöntem, katılımcıların bakış açılarını, deneyimlerini ve duygusal tepkilerini içeren zengin ve ayrıntılı verilerin elde edilmesine olanak tanır (Merriam & Tisdell, 2015). Bu analizler, yabancı dil öğretmenliği programlarının uzaktan eğitim dönemlerindeki deneyimleri, öğrenme stratejilerini ve öğretim materyallerine yönelik görüşleri ayrıntılı bir şekilde ortaya koymakta ve böylece programların güçlü yönleri ile geliştirilmesi gereken alanlar daha iyi anlaşılabilir hale gelmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 öğretim yılı güz döneminde Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Dil Öğretmenliği Programında öğrenim gören 10 Almanca Öğretmenliği ve 10 İngilizce Öğretmenliği Programlarından olmak üzere toplam 20 dördüncü sınıf öğrencisinden oluşturmuştur. Araştırmanın katılımcı seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, belirli kriterlere uygun örneklem grubunun seçilmesini sağlayarak araştırmanın odaklandığı alana daha derinlemesine bakma imkanı sunar (Patton, 2014). Örnekleme yöntemi olarak amaçlı örnekleme kullanmak, araştırmanın hedeflerine ve sorularına daha iyi cevaplar elde etmek için önemlidir (Creswell & Creswell, 2017).

Bu bağlamda, çalışma grubu, pandemi ve deprem nedeniyle acil durum döneminde üniversite

eğitimini uzaktan eğitimle almış olan Almanca ve İngilizce Öğretmenliği öğrencilerinden oluşmaktadır. Verilerin sadece dördüncü sınıf öğretmen adaylarından toplanmasının sebebi, katılımcıların bahsi geçen her iki dönemde de uzaktan çevrim içi eğitim almış olmalarıdır. Bu doğrultuda, yabancı dil öğretmenliği programlarının uzaktan eğitim dönemlerindeki etkinliği ve öğrenci deneyimleri hakkında daha ayrıntılı ve anlamlı verilere ulaşmak hedeflenmiştir. Çalışma grubundaki katılımcıların yaş ortalaması 22'dir. Toplamda 20 katılımcının yer aldığı grup içindeki cinsiyet dağılımı ise 12 kadın ve 8 erkektir.

Veri Toplama Araçları:

Bu araştırmada, öğrenci görüşlerini ve deneyimlerini anlamak için yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler: Araştırmada, yabancı dil öğretmenliği programlarının uzaktan eğitim dönemlerindeki etkililiğini ve öğrenci deneyimlerini daha derinlemesine anlamak amacıyla öğrencilerle birebir yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu yöntem, öğrencilere kendi deneyimlerini ifade etme ve katılım düzeylerini ayrıntılı bir şekilde anlama fırsatı sunmuştur (Creswell & Creswell, 2017; Merriam & Tisdell, 2015). Görüşmelerde, öğrencilere uzaktan eğitim dönemlerinde karşılaştıkları deneyimler, öğrenme süreçlerindeki zorluklar, kullanılan öğretim materyallerinin etkisi, etkili buldukları öğretim stratejileri gibi konularda detaylı sorular yöneltilerek görüşleri kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır (Berg & Lune, 2019; Seidman, 2006). Bu yarı yapılandırılmış görüşmeler, öğrencilerin görüşlerini derinlemesine anlamak ve programların etkinliğini daha iyi değerlendirmek için önemli bir veri kaynağı oluşturmuştur (Denzin vd., 2023). Bu bağlamda, katılımcılara 5 temel araştırma alanına yönelik açık uçlu sorular ve bu sorulara ek olarak 12 tamamlayıcı soru ile nitel veri toplama süreci detaylı bir şekilde desteklenmiştir. Belirlenen açık uçlu sorular, üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiş ve bu değerlendirme süreci, soruların kapsamlı, açık ve öğrenci deneyimine uygun olduğundan emin olunmasına katkı sağlamıştır. İlgili yabancı dil eğitimi alanlarından gelen uzmanların sürecin her aşamasında yer alması, verilerin daha doğru ve güvenilir bir şekilde değerlendirilmesine katkıda bulunmuştur. Böylece, araştırma sorularının oluşturulma aşaması titizlikle gerçekleştirilmiş ve alan uzmanları tarafından yapılan incelemeler sonucunda, eğitim alanına ve bilim etiğine uygun bilimsel nitelikte soruların seçilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Bu süreçte, uzmanların değerlendirmeleriyle soruların içeriği eğitim alanının talepleri ve bilimsel standartlar doğrultusunda düzenlenmiş ve iyileştirilmiştir.

Odak Grup Görüşmesi: Çalışma kapsamında odak grup görüşmeleri de gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler, katılımcıların bir araya gelerek belirli bir konu hakkında düşüncelerini paylaştığı, etkileşimli bir ortam sağlamaktadır. Odak grup görüşmeleri, öğrenciler arasındaki çeşitli perspektifleri anlamak ve grup dinamiklerini değerlendirmek için kullanılmıştır (Savin-Baden & Major, 2013). Bu kapsamda, öncelikle her iki yabancı dil programından olan katılımcılarla bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ardından, farklı dil alanlarından (Almanca ve İngilizce) gelen öğretmen adaylarını bir araya getiren odak grup görüşmeleri düzenlenmiştir. Bu yöntem, yarı yapılandırılmış görüşmelerle birlikte kullanılarak araştırmanın kapsamlılığını artırmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmadaki veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen metinler, tekrar eden temalar ve örüntüler açısından incelenmiş ve bu temalar doğrultusunda çeşitli sonuçlar çıkarılmıştır. İçerik analizi, kapsamlı ve detaylı bir anlayış sağlamak amacıyla metinlerde gizli olan anlamları ortaya çıkarma ve anlama sürecidir (Elo & Kyngäs, 2008). Yöntem öğrenci deneyimleri hakkında geniş bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır (Hsieh & Shannon, 2005). Elde edilen veriler, programların güçlü yönlerini ve zayıf noktalarını belirlemeye yardımcı olmak ve programların daha etkili bir şekilde geliştirilmesine katkı sağlamaktadır (Elo & Kyngäs, 2008; Graneheim & Lundman, 2004). Araştırma kapsamında, katılımcılardan veriler yüz yüze toplanmış ve görüşmeler ortalama 15-20 dakika sürmüştür. Yapılan görüşmeler kaydedilmiş ve katılımcıların sunduğu cevaplar ayrıntılı bir şekilde belgelenmiştir. Bu nitel araştırmanın güvenilirliğini güçlendirmek amacıyla, elde edilen verilere dayanılarak belirlenen temalar, üç farklı alan uzmanına sunulmuş ve bu uzmanlardan gelen geri bildirimler alınmıştır. Her iki anabilim dalının katılımcılarının ifadeleri incelendiğinde, benzer kategoriler belirlenmiştir. Bu nedenle, veri değerlendirmesinde anabilim dalı, cinsiyet ve yaş farkları göz önüne alınmamıştır. Katılımcı ifadeler belirtilirken, Almanca Öğretmenliği programı öğretmen adayları için K1-K10, İngilizce Öğretmenliği programı öğretmen adayları için ise K11-K20 olarak kodlamalar yapılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu çalışma özellikle 4. sınıf yabancı dil öğretmenliği öğrencilerine odaklanmıştır. Ancak, bu odaklanma genellemelerin yapılma kabiliyetini sınırlayabilir. Ayrıca, bu öğrenci grubunun uzaktan eğitim deneyimleri, diğer öğrenci gruplarının deneyimleriyle karşılaştırıldığında daha belirgin ve acil olabilir. Bu durum, elde edilen sonuçların genel bir perspektif sunma kapasitesini de sınırlayabilir.

Katılımcı sınırlılığı, bu çalışmanın önemli bir diğer kısıtlayıcı faktörüdür. Araştırma, Trakya Üniversitesinde Yabancı Dil Öğretmenliği Programlarını sürdüren ve ilgili yabancı dil eğitimi alanında dersler almış 4. sınıf öğretmen adayları üzerine odaklanmıştır. Bu seçilen öğrenci grubu, yabancı dil öğretmenliği programına katılan ve ilgili derslerde eğitim alan bir örnekleme temsil etmektedir. Bu nedenle, bu öğrenci grubunun deneyimleri, geniş öğrenci popülasyonunun deneyimlerini tam anlamıyla yansıtmayabilir. Bu katılımcı sınırlılığı, elde edilen sonuçların daha genel bir bağlama taşınması ve yorumlanması aşamasında dikkate alınmalıdır. Bu çalışmanın sonuçları, sadece bu belirli öğrenci grubunun deneyimleri ile sınırlıdır.

Etik Onay

Resmi etik onay, Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 13.09.2023 tarihli toplantısında E-29563864-050.03.04-511760 sayılı kararla alınmıştır.

Bulgular

Bulgular bölümü, katılımcıların program ve ders içeriği, öğretim kalitesi, destek ve kaynaklarla ilgili değerlendirmelerini detaylı bir şekilde içermekte ve aynı zamanda uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları zorlukları yansıtmaktadır. Bu bağlamda, bulguların düzenlenmesi ve değerlendirilmesi, öğrencilerin deneyimlerini anlamak ve bu deneyimleri temel alarak daha etkili bir eğitim ortamı oluşturacak önerilere dönüştürmek için önemli bir temel oluşturmaktadır.

Bulgular kısmında, öğretmen adaylarının deneyimlerini anlamak adına, katılımcıların kapsamlı değerlendirmelerini içeren beş kategori üzerinde odaklanılmıştır. Tablo 1'de görüldüğü üzere, *Program ve Ders İçeriği Değerlendirmesi*, *Öğretim Kalitesi Değerlendirmesi*, *Destek ve Kaynakların Değerlendirmesi*, *Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Zorluklar ve Uzaktan Eğitimde Genel Deneyim Değerlendirmeleri* kategori başlıkları altında elde edilen bulgular, katılımcı ifadelerine göre kodlara ayrılmıştır.

Tablo 1: Öğretmen Adayları Uzaktan Eğitim Deneyimleri

Kategoriler	Kodlar	n
Program ve Ders İçeriği	Ders İçeriği Çeşitliliği	14
	Uygulama İmkani	9
Öğretim Kalitesi	Etkileşim ve İletişim	16
	Eğitmen Performansı	14
Destek ve Kaynakları	Teknolojik Alt Yapı ve Erişim	18
	Sunulan Kaynakların Yeterliliği	10
Karşılaşılan Zorluklar	Teknik Zorluklar ve Engeller	17
	Motivasyon ve Disiplin Zorlukları	13
Genel Değerlendirme	Olumsuz Yönler	12
	Olumlu Yönler	8
	İyileştirme Önerileri ve Beklentiler	7

Öğrenci ifadeleri seçiminde her iki anabilim dalından her bir kategoriye uygun olan 5'er ifade belirlenmiştir. Uzaktan Eğitimde Genel Deneyim Değerlendirmeleri başlığı için ise her iki anabilim dalından alan uzmanlarınca en uygun 8 ifade seçilmiştir. Bu tercih, ergonomik nedenlerle yapılmıştır. İlerleyen bölümlerde, her bir kategori için belirlenmiş olan ilgili kodlanmış öğrenci ifadeleri sırasıyla sunulacaktır. Bu ifadeler, bilimsel bir çerçevede deneyimleri doğru bir şekilde yansıtmak üzere seçilmiş ve sunulmuştur.

Program ve Ders İçeriği Değerlendirmesi

Katılımcılar, Program ve Ders İçeriği kategorisine yönelik ifadelerinde program ve ders içeriklerinin çeşitlilik açısından kapsamlı bulduklarını (n=14) belirtmişlerdir. Aynı kategoride katılımcılar, içeriklerin zengin ve kapsamlı olmasına rağmen, ders içeriklerini anlamada zorlandıklarını (n=9) ifade etmişlerdir. Tablo 2 görüldüğü üzere, bu kategorideki örnek katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

Tablo 2. Program ve Ders İçeriği Değerlendirmesine Yönelik İfadeler

K1: "Ders içeriği gerçekten zengin, ama uzaktan eğitimde bu derinliği keşfetmek bazen zorlayıcı olabiliyor."
K12: "Programın dil becerilerimi güçlendirmede etkili olduğunu düşünüyorum, ancak daha fazla etkileşimli öğrenme materyali eklenirse daha iyi olabilir."
K3: "Derslerin yoğunluğu beni geliştirmeme olanak tanıdı, ancak bazen konuların çevrimiçi ortamda daha iyi açıklanmasını bekledim."

K7: "Uzaktan eğitimle birlikte programın içeriği daha çeşitli hale geldi, ancak bazen bu çeşitlilik derslerin derinliğini etkileyebiliyor."
K16: "Ders içeriği genel olarak kapsamlı, ancak uzaktan eğitimle birlikte bu zenginlikten tam anlamıyla faydalanmak bazen zor olabiliyor."

Öğretim Kalitesi Değerlendirmesi

Katılımcılar öğretim kalitesi değerlendirmesine etkileşimin (n=16) ve eğitmen performansının (n=14) önemli etkisinin olduğunu belirtmişlerdir. Tablo 3, bu kategorideki örnek katılımcı ifadelerini göstermektedir.

Tablo 3: Öğretim Kalitesi Değerlendirmesine Yönelik İfadeler

K3: "Uzaktan eğitimde aldığım derslerin kalitesi biraz değişken. Bazı öğretmenlerin etkileşimi daha iyi yönettiğini düşünüyorum."
K17: "Ders içeriği oldukça yoğun, ancak öğretim yöntemleri bu yoğunluğa ayak uydurmakta zaman zaman zorlanabiliyor."
K7: "Etkileşimli etkinlikler öğrenme deneyimimi zenginleştirdi, ancak her öğretmenin bu yöntemleri kullanmadığı bir eşitsizlik var."
K8: "Uzaktan eğitimle birlikte derslerin kalitesi düştü, öğrenci-öğretmen etkileşimi azaldı ve bu da öğrenmeyi olumsuz etkiledi."
K19: "Öğretim kalitesi konusunda bazı iyileştirmelere ihtiyaç var, özellikle çevrimiçi sınıf içi etkileşim açısından."

Destek ve Kaynakların Değerlendirilmesi

Uzaktan eğitim sürecindeki destek ve kaynakların değerlendirilmesi açısından öğretmen adayları, ağırlıklı olarak teknik zorluklar ve engeller (n=18) ve sunulan kaynakların yeterliliği (n=10) açısından görüşlerini belirtmişlerdir. Bu anlamda, Tablo 4 örnek katılımcı ifadelerini içermektedir.

Tablo 4: Destek ve Kaynakların Değerlendirmesine Yönelik İfadeler

K2: "Destek hizmetleri genel olarak iyi, ancak teknik sorunlara daha hızlı çözüm ve daha etkili bir öğrenci koordinasyonu olabilir."
K5: "Ders materyalleri yeterliydi, ancak daha interaktif ve öğrenci odaklı kaynaklar eklenmeli."
K13: "Uzaktan eğitimde destek hizmetleri yetersiz, özellikle teknik sorunlar konusunda daha fazla yardıma ihtiyaç duyuyordum."
K18: "Kullanılan kaynaklar genel olarak faydalıydı, ancak bazen daha güncel materyallere ihtiyaç olduğunu düşündüm."
K6: "Ek destekler benim için çok işe yaradı, ancak bu desteklerin daha erişilebilir olması daha iyi olabilirdi."

Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Zorluklar

Katılımcılar, Uzaktan Eğitimde karşılaşılan zorluklara yönelik ifadelerinde bu dönemde ağırlıklı olarak teknik zorluklar ve engeller (n=17) ve motivasyon ve disiplin zorlukları (n=13) deneyimlediklerini belirtmişlerdir. Tablo 5’de görüldüğü üzere örnek öğretmen adayı ifadeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 5: Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Zorluklara Yönelik İfadeler

K9: "Erişim sorunları ve teknik zorluklar öğrenme sürecimi olumsuz etkiledi, özellikle internet bağlantısı sorunları sıkça yaşandı."
K10: "Uzaktan eğitimde motivasyonu sürdürmek gerçekten zordu, sınıf içi etkileşim eksikliği beni bazen yalnız hissettirdi."
K12: "Teknik sorunlar benim için büyük bir engel oluşturdu, bazı derslere düzenli olarak erişim sağlamak gerçekten güçtü."

*K14: "Eğitim sürecimde karşılaştığım en büyük zorluk, uzaktan eğitimde düşük motivasyon seviyemdi."
K20: "Erişim zorlukları ve teknik sorunlar beni sıkça engelledi, bu da öğrenme deneyimimi etkiledi."*

Uzaktan Eğitimdeki Deneyimlerinin Genel Değerlendirmesi

Öğretmen adayları, uzaktan eğitim sürecindeki deneyimlerini genel olarak değerlendirdiklerinde, bu sürecin olumsuz yönleri (n=12), olumlu yönleri (n=8) ve bu süreçten beklentileri (n=7) yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Katılımcıların örnek ifadeleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Uzaktan Eğitimdeki Deneyimlerinin Genel Değerlendirmesine Yönelik İfadeler

*K3: "Uzaktan eğitim süreci benim için çift yönlü bir deneyimdi. Özellikle konforlu ortamımda öğrenme fırsatı bulmak harikaydı, ancak motivasyonumu korumak bazen zordu."
K7: "Genel olarak memnunum, ancak öğretmen-öğrenci etkileşimi eksikliği beni bazen yalnız hissettirdi. Daha fazla iletişim ve geri bildirim beklerdim."
K8: "Uzaktan eğitimde teknik sorunlar gerçekten sıkıntılıydı. Derslerde kopmalar ve platform problemleri yaşamak, öğrenme sürecimi olumsuz etkiledi. Son uzaktan eğitim sürecinde bunlar daha az yaşandı"
K9: "Motivasyon eksikliği benim için gerçek bir mücadeleydi. Sınıf içi etkileşim eksikliği ve dikkatimi dağıtan ev ortamı, öğrenme isteğimi azalttı."
K11: "Programların uzaktan eğitimdeki ihtiyaçlara hazırlıksız yakalanması bazı derslerin eksik kalmasına neden oldu. Özellikle etkileşimli materyallerin eksikliği hissedildi."
K15: "Uzaktan eğitim sürecinde kazandığım esneklikten memnunum, ancak öğrenci-öğretmen iletişiminde belirsizlikler ve geç cevaplar beni rahatsız etti."
K17: "Eğitim sürecinin teknik zorluklardan ötürü aksamaları, öğrenme isteğimi zaman zaman baltaladı. Daha güçlü bir teknik altyapı beklerdim."
K18: "Uzaktan eğitim süreci, her ne kadar zorlu olsa da kendi hızımda çalışma ve kaynaklara erişim konusunda bir avantaj sundu. Ancak, motivasyonun düşük olduğu anlar oldu ve bu konuda destek eksikliği hissettim."*

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Uzaktan eğitim sürecinde elde edilen öğrenci ifadeleri, dil öğretimi programlarının çeşitli yönlerini değerlendirmekte ve geliştirmeye yönelik önemli perspektifler sunmaktadır. Bu değerlendirme, öğrenci deneyimini anlamak, potansiyel geliştirmeleri belirlemek ve yabancı dil öğretmenliği programlarının uzaktan eğitim dönemlerindeki etkinliğini şekillendirmek adına kritik bir öneme sahiptir.

Öğrenciler, program içeriğinin genellikle zengin ve kapsamlı olduğunu belirtmişlerdir. Ancak, uzaktan eğitimde derin öğrenmeyi sürdürmenin zor olabileceğine dair endişeleri paylaşmışlardır. Bu durum, uzaktan eğitimde etkileşimli materyallerin ve öğrenme desteklerinin önemini vurgular. Özellikle çalışmada belirtildiği gibi, dil öğretim materyalleri ve çevrimiçi öğrenme platformları, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir (Hubbard, 2009). Bu anlamda, çalışmadan elde edilen bulgular, Doğan'ın (2020) çalışmasının sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Programlar, etkili materyal seçimi ve çevrimiçi öğrenme platformlarının kullanımını optimize etmek için çalışmalar yapılmalıdır. Böylelikle, öğrenciler uzaktan eğitimde öğrendikleri bilgileri içselleştirme ve uygulama imkanları bulabileceklerdir.

Öğrenciler, uzaktan eğitimde aldıkları derslerin kalitesinin değişken olduğunu belirtmişlerdir. Etkileşimli etkinliklerin öğrenme deneyimini zenginleştirdiği, ancak bu yöntemlerin her öğretmen tarafından kullanılmadığına dair ifadeler, eğitimde bir eşitsizlik olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, Seyhan'ın (2021) araştırması, elde edilen sonuçlar açısından benzerlik sergilemektedir. Öğrenci-öğretmen etkileşiminin sağlanması, uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin motivasyonunu artırabilir ve başarılarını olumlu yönde

etkileyebilir (Hew & Cheung, 2014). Bu nedenle, programlarda bu etkileşimi teşvik etmek ve kolaylaştırmak için stratejiler geliştirmelidir.

Destek hizmetleri konusundaki genel memnuniyet, teknik sorunlara hızlı çözüm ve etkili öğrenci koordinasyonu talepleriyle birleştiğinde, programların öğrencilere daha iyi bir destek sunma ihtiyacını göstermektedir (Durak, 2017). Ayrıca, ders materyallerinin yeterli olmasına rağmen daha interaktif ve öğrenci odaklı kaynaklara olan ihtiyaç, programların çevrimiçi kaynakları daha etkili bir şekilde entegre etmelerini gerektirmektedir (Çalışkan, 2023).

Uzaktan eğitim sürecindeki zorluklar, erişim sorunları, teknik zorluklar ve motivasyon eksikliği olarak öne çıkmıştır. Bu zorluklar, öğrenme deneyimini olumsuz etkilemiş ve öğrencilerin derslere düzenli erişim sağlamalarını güçleştirmiştir. Öğrencilerin genel değerlendirmeleri, uzaktan eğitim sürecinin avantajlarını ve zorluklarını yansıtmaktadır (Akdemir & Kılıç, 2020; Dereli-İman & Deli, 2022; Şeren, Tut & Kesten, 2020). Esneklik, kendi hızında öğrenme ve kaynaklara erişim gibi avantajlar, öğrencilerin olumlu deneyim yaşamasını sağlamıştır. Ancak, öğrenci-öğretmen iletişimde belirsizlikler (Karavida, Charissi & Tympa; 2021) ve teknik zorluklar gibi faktörler, deneyimi olumsuz etkilemiştir (Karakuş, Altıparmak & Uysal, 2023). Bu süreçler, öğrencilerin öğrenme sürecindeki ilerlemelerini ve başarılarını ölçmek açısından kritik öneme sahiptir (Anderson, White & Dehoff, 2018). Uzaktan eğitim dönemlerinde, bu süreçlerin nasıl uyarlanacağı ve optimize edileceği önemlidir (Özer & Turan, 2021). Öğrencilere zamanında ve yapıcı geribildirim sağlamak, motivasyonlarını artırabilir ve dil becerilerinin gelişimine katkıda bulunabilir.

Sonuçlar

Yabancı dil eğitimi alanındaki üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim deneyimleri, programların içeriği, öğretim kalitesi, destek hizmetleri, karşılaşılan zorluklar ve genel değerlendirme bağlamında detaylı bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Çalışma, genelde olumlu bir tabloyu yansıtsa da belirli alanlarda iyileştirmelerin gerekli olduğunu vurgulamaktadır.

Yabancı dil programlarının içeriği, öğrenciler tarafından genellikle zengin ve kapsamlı olarak değerlendirilmiştir. Ancak, uzaktan eğitimde bu içeriğin keşfedilmesi ve öğrenilmesi konusunda bazı zorluklar yaşandığı belirtilmiştir. Bu durum, dil becerilerinin güçlendirilmesinde programların etkili olduğunu gösterirken, öğrencilerin daha fazla etkileşimli öğrenme materyalini tercih ettiğini yansıtmaktadır (Shea & Bidjerano, 2010).

Öğrencilerin öğretim kalitesi değerlendirmeleri, öğretmenler arasında heterojen bir etkileşim olduğunu göstermektedir. Etkileşimli etkinliklerin öğrenme deneyimini olumlu bir şekilde etkilediği, ancak bu metodolojinin tüm öğretmenler tarafından eşit şekilde benimsenmediği ortaya çıkmıştır. Bu durum, öğretmenlerin uzaktan eğitim için özel yöntemlere daha fazla adapte olmaları gerekliliğini vurgulamaktadır. Eğitim materyalleri ve çevrimiçi öğrenme platformlarının etkili kullanımı, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayabilir. Bu bağlamda, dil öğretim programları, öğretim materyallerini ve çevrimiçi platformları düzenli olarak gözden geçirip güncellemelidir. Öğrencilere çeşitli ve etkileşimli öğrenme materyalleri sunmak, öğrenme deneyimini zenginleştirmektedir, bu sonuç Lewy & Stokwell'in (2013) çalışma sonuçlarıyla paraleldir.

Destek hizmetleri ve kaynakların değerlendirilmesi, öğrencilerin teknik sorunlar ve erişim eksikliği nedeniyle zorluklar yaşadığını göstermektedir. Öğrenci destek hizmetleri genel

olarak olumlu değerlendirilmiş olsa da teknik sorunlara daha hızlı çözümler ve etkili bir öğrenci koordinasyonu öne çıkan ihtiyaçlardır. Uzaktan eğitim dönemlerinde değerlendirme ve geri bildirim süreçleri, özenle ele alınmalıdır. Öğrencilere düzenli ve yapıcı geri bildirim sağlamak, öğrenme sürecini iyileştirebilir ve öğrencilerin motivasyonunu artırabilir (Anderson, White & Dehoff, 2018). Ayrıca, değerlendirme süreçleri, öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek kişiselleştirilmiş öğrenme stratejileri geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Uzaktan eğitimde karşılaşılan zorluklar, öğrencilerin eğitim süreçlerini etkilemede önemli bir role sahiptir. Erişim sorunları, teknik zorluklar ve motivasyon eksikliği, dil öğrenimi üzerinde olumsuz bir etki bırakabilir (Batur, 2022; Er-Türküresin, 2020). Bu zorlukların üstesinden gelmek için, programların daha iyi bir teknik altyapı sunmaları ve öğrencilere daha fazla motivasyon ve rehberlik sağlamaları gerekmektedir.

Sonuç olarak, yabancı dil eğitimi alanında uzaktan eğitim, esneklik ve geniş kaynak erişimi gibi avantajları beraberinde getirmiştir. Ancak, programların öğrenci ihtiyaçlarına daha iyi adapte olması ve teknik sorunların daha etkin bir şekilde çözülmesi, bu modelin daha sürdürülebilir ve başarılı olması için önemli adımlardır.

Öneriler

Uzaktan eğitimde öğrenci katılımı kritik bir öneme sahiptir. Programlar, öğrencileri daha fazla etkileşime ve katılıma teşvik eden yöntemler geliştirebilir. Örneğin, çevrimiçi tartışma forumları, grup projeleri veya sanal dil öğrenme etkinlikleri gibi araçlar kullanılabilir.

Değerlendirme yöntemleri uzaktan eğitim ortamına uygun hale getirilmelidir. Öğrenci performansının adil ve güvenilir bir şekilde değerlendirilmesi için çeşitli ölçme araçları kullanılabilir. Ayrıca, öğrencilere zamanında ve yapıcı geribildirim sağlamak, motivasyonlarını artırabilir.

Uzaktan eğitimde kullanılan teknolojilerin etkin bir şekilde kullanılması önemlidir. Programlar, sanal sınıflar, interaktif dil öğrenme platformları ve diğer eğitim teknolojilerini entegre ederek öğrenci deneyimini zenginleştirebilir.

Eğitimciler, uzaktan eğitimde etkili bir şekilde öğretim yapabilmek için gerekli becerilere sahip olmalıdır. Programlar, öğretmenlerin uzaktan eğitim tekniklerini ve araçlarını kullanma becerilerini geliştirmelerini sağlamak için eğitim programları düzenleyebilir.

Programlar, öğrenci-öğretmen iş birliğini ve bilgi paylaşımını teşvik edebilir. Öğrenciler arası iş birliği ve deneyim paylaşımı, dil öğrenme sürecini zenginleştirebilir.

Öğrenci ve eğitimcilerden gelen geri bildirimler, programların ve program içeriklerinin sürekli olarak iyileştirilmesine katkı sağlayabilir. Programlar ve içerikleri, düzenli olarak bu geri bildirimleri toplayarak ve değerlendirerek programlarını güncelleyebilir.

Kaynakça

- Acar, D., & Eğilmez, H. O. (2023). Müzik öğretmeni adaylarının uzaktan çalgı eğitimine yönelik tutumları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 75-97. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2711698>.
- Adıgüzel, A. (2020). Salgın sürecinde uzaktan eğitim ve öğrenci başarısını değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 253-271. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.781998>.
- Akdemir, A. B., & Kılıç, A. (2020). Yükseköğretim öğrencilerinin uzaktan eğitim uygulamalarına bakışının belirlenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 685-712. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.783344>.
- Akyıldız, S. T. (2020). Pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim çalışmalarıyla ilgili İngilizce öğretmenlerinin görüşleri (bir odak grup tartışması). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 679-696. <https://doi.org/10.29000/rumelide.835811>.
- Alagözlü, N. (2017). Türkiye’de İngilizce öğretmeni yetiştirme sorunları. *Türkbilig*, (34), 241-248.
- Anderson, I. E., White, E. M., & Dehoff, R. (2018). Feedstock powder processing research needs for additive manufacturing development. *Current Opinion in Solid State and Materials Science*, 22(1), 8-15. <https://doi.org/10.1016/j.cossms.2018.01.002>.
- Baltacı, S., Bütüner, S. Ö., & Çalışkan, E. (2022). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının çevrimiçi öğrenmeye yönelik öz-yeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(Özel Sayı), 472-508. <https://doi.org/10.29299/kefad.1054516>.
- Barbour, M. K., LaBonte, R., Hodges, C. B., Moore, S., Lockee, B. B., Trust, T., Bond, M. A., Hill, P., & Kelly, K. (2020). Understanding pandemic pedagogy: Differences between emergency remote, remote, and online teaching. *State of the Nation: K-12 e-Learning in Canada*.
- Başol, G., Çakan, M., Kan, A., Özbek, Ö. Y., Özdemir, D., & Yaşar, M. (2013). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Pegem Akademi Yayınları.
- Batur, M. (2022). Yeni iletişim teknolojileri çerçevesinde uzaktan eğitimde iletişim ve etkileşim. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 1501-1518. <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1119448>.
- Berg, B. L., & Lune, H. (2019). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Eğitim Yayınevi.
- Biggs, J., & Tang, C. (2011). Train-the-trainers: Implementing outcomes-based teaching and learning in Malaysian higher education. *Malaysian Journal of Learning and Instruction*, 8, 1-19.
- Boud, D., & Molloy, E. (2013). Rethinking models of feedback for learning: The challenge of design. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 38(6), 698-712. <https://doi.org/10.1080/02602938.2012.691462>.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *AUAd*, 6(3), 112-142.
- Cabı, E. (2016). Uzaktan eğitimde e-değerlendirme üzerine öğrenci algıları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (1), 94-101.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage Publications.

- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage Publications.
- Çalışkan, G. (2023). Dil öğretiminde dijital eğitim materyalleri: Kitap ve oyun. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö13), 112-126. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1379034>.
- Çiğdem, K., & Yetiş, V. A. (2019). Türkiye'de yabancı dil öğretmenliği lisans programlarının kültürlerarası yaklaşım açısından incelenmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 9(3), 344-352. <https://doi.org/10.2399/yod.19.006>.
- Demirpolat, B. C. (2015). *Türkiye'nin yabancı dil öğretimiyle imtihanı: Sorunlar ve çözüm önerileri*. Seta Yayınevi.
- Denzin, N. K. (2008). *Collecting and interpreting qualitative materials* (Vol. 3). Sage Publications.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (Eds.). (2011). *The sage handbook of qualitative research*. Sage Publications
- Denzin, N. K., Lincoln, Y. S., Giardina, M. D., & Cannella, G. S. (Eds.). (2023). *The Sage handbook of qualitative research*. Sage publications.
- Deregözü, A. (2021). Türkiye ve Avrupa'da yabancı dil eğitimi: bir durum değerlendirmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (58), 501-521.
- Dereli-İman, E., & Deli, H. (2022). Okul öncesi öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 6(3), 530-557. <https://doi.org/10.24130/eccdjecs.1967202263450>.
- Doğan, Y. (2020). Üniversite öğrencilerinin uzaktan çevrim-içi yabancı dil öğrenmeye yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 483-504. <https://doi.org/10.37217/tebd.655955>.
- Doğan, M., Nazlı, K. O. Ç., & Saraç, M. (2022). Yabancı dil hazırlık sınıfı öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 765-781. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1074059>.
- Doğruer, S., & Güvendir, E. (2023). Opinions of pre-service english teachers on distance practicum in the Covid-19 period: An example from Turkey. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 12(1), 85-96. <https://doi.org/10.14686/buefad.1002223>
- Dolmacı, M., & Dolmacı, A. (2020). Eş zamanlı uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminde öğretim elemanlarının görüşleri: Bir Covid 19 örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 706-732. <https://doi.org/10.37217/tebd.783986>.
- Durak, G. (2017). Uzaktan eğitimde destek hizmetlerine genel bakış: sorunlar ve eğilimler. *AUAd*, 3(4),160-173.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107-115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>.
- Er-Türküresin, H. (2020). Covid-19 pandemi döneminde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 597-618. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787509>.
- Gedik, H. (2023). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının covid-19 pandemi sürecinde yürütülen uzaktan eğitim-öğretim faaliyetlerine dair görüşleri. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(3), 1272-1292. <https://doi.org/10.38151/akef.2023.111>.

- Genç, S. Z., Engin, G., & Yardım, T. (2020). Pandemi (Covid-19) sürecindeki uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin lisansüstü öğrenci görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 134-158. <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.782142>.
- Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: Concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24(2), 105-112. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2003.10.001>
- Hew, K. F., & Cheung, W. S. (2014). Students' and instructors' use of massive open online courses (MOOCs): Motivations and challenges. *Educational research review*, 12, 45-58. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2014.05.001>.
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288. <https://doi.org/10.1177/1049732305276687>.
- Hubbard, P. (Ed.). (2009). *Computer assisted language learning: Critical concepts in linguistics*. Routledge.
- Jiao, H., & Lissitz, R. W. (2020). What hath the coronavirus brought to assessment? Unprecedented challenges in educational assessment in 2020 and years to come. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 39(3), 45-48. <https://doi.org/10.1111/emip.12363>.
- Kapucu, N. K., & Uşun, S. (2020). Üniversitelerde ortak zorunlu derslerin öğretiminde uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 8-27.
- Kara, E. (2015). Uzaktan yükseköğretimde ölçme değerlendirme ve anadolu üniversitesi açıköğretim sistemi uygulaması [Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Karakuş, H., Altıparmak, N., & Uysal, H. (2023). The investigation of the attitudes of preservice pre-school teachers towards distance education. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, 7(3), 720-738. <https://doi.org/10.34056/aujef.1178486>.
- Karaman, F. (2021). Türkiye'de kovid 19 pandemi sürecine bağlı uzaktan eğitimin Almanca öğretimine etkisi. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 9(2), 633-658. <https://doi.org/10.37583/diyalog.1030771>.
- Karavida, V., Charissi, A., & Tympa, E. (2021). Greek university students' attitudes about distance education due to emergency circumstances. *European Journal of Open Education and E-learning Studies*, 6(1). <http://dx.doi.org/10.46827/ejoe.v6i1.3529>.
- Kazu, İ. Y., Yalçın, C. K., & Yalçın, C. (2022). Yabancı dil öğretmenlerinin gözünden pandemi döneminde yabancı dil eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(234), 1661-1682. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.830080>.
- Levy, M., & Stockwell, G. (2013). *CALL dimensions: Options and issues in computer-assisted language learning*. Routledge.
- Lincoln, Y. S., Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage Publications. [http://dx.doi.org/10.1016/0147-1767\(85\)90062-8](http://dx.doi.org/10.1016/0147-1767(85)90062-8).
- Mäkipää, T., Hahl, K., & Luodonpää-Manni, M. (2021). Teachers' perceptions of assessment and feedback practices in Finland's foreign language classes during the COVID-19 pandemic. *CEPS Journal*, 11(Special Issue), 219-240. <https://doi.org/10.26529/cepsj.1108>.
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. John Wiley & Sons publications.

- Moore, M. G., & Kearsley, G. (2011). *Distance education: A systems view of online learning*. Cengage Learning.
- Özçelik, N., & Atmaca, E. (2022). Hazırlık programı öğrencilerinin çevrim içi yabancı dil öğrenmeye yönelik görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Örneği. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 55-77.
- Özer, S., & Turan, E. Z. (2021). Öğretmen adaylarının Covid-19 nedeniyle sunulan uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies-Education*, 16(2), 1049-1068. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.48147>.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage Publications.
- Savin-Baden, M., & Major, C. H. (2013). *Qualitative research: The essential guide to theory and practice*. Routledge Taylor and Francis Group.
- Seidman, I. (2006). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences*. Teachers College Press.
- Seyhan, A. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim deneyimleri ve görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 65-93. <https://doi.org/10.51948/auad.910385>.
- Shea, P., & Bidjerano, T. (2010). Learning presence: Towards a theory of self-efficacy, self-regulation, and the development of a communities of inquiry in online and blended learning environments. *Computers & education*, 55(4), 1721-1731. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2010.07.017>.
- Süzük, E., & Akıncı, T. (2022). Öğretmen adaylarının covid-19 pandemisi sürecinde çevrimiçi eğitime yönelik algılarının incelenmesi: Bir metafor analizi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 56(56), 209-232. <https://doi.org/10.15285/maruaebd.1090805>.
- Şengül, Ö. A. (2021). Covid-19 Sürecinde Web 2.0 Araçlarını Kullanan Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Çevrimiçi Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. B. Yenihan & E. İslamoğlu (Eds.), *Ekonomik ve Sosyal Boyutlarıyla Pandemi içinde* (s.59-68). Berikan Yayınevi.
- Şeren, N., Tut, E., & Kesten, A. (2020). Korona virüs sürecinde uzaktan eğitim: temel eğitim bölümü öğretim elemanlarının görüşleri. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 15(6). <http://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.46472>.
- Şimşek, A. (2022). Uzaktan eğitimin öğrenci motivasyonu açısından incelenmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 51-76. <https://doi.org/10.31463/aicusbed.1047570>.
- Tanel, Z., & Arslan, K. (2022). Yeni normal dönemde öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algıları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(Özel Sayı 1), 201-224. <https://doi.org/10.51460/baebd.1208585>.
- Tuğlu, Y. (2023). Student perspectives on the effective use of new media in field education courses and the development of language skills. *International Journal of Educational Research Review*, 8(3), 494-511. <https://doi.org/10.24331/ijere.1287867>.

- Tuğlu, Y. (2021). Yeni dönemde Almanca öğretmenliği, uzaktan eğitim ve bilgisayar okuryazarlığı. S. Sakarya-Maden, H. Asutay, S. Akol-Göktaş, & R. Şentürk (Eds.), *Dillerin Ülkelerarası Yolculuğu - Dr. Pia Angela Göktürk Anı Kitabı* içinde (s. 74-91). Trakya Üniversitesi Matbaası
- Turan, S., & Avcı, E. K. (2022). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevrimiçi eğitim faaliyetlerine yönelik görüşleri. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(27), 624-643. <https://doi.org/10.38155/ksbd.1126398>.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK). (2018). https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari-erisim-tarihi-3.08.2023_
- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK). (2020). https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Uzaktan_ogretim/yukseko_ogretim-kurumlarinda-uzaktan-ogretime-iliskin-usul-ve-esaslar.pdf